

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

SECȚIUNEA A PATRA

CAUZA SÎRBU ȘI ALȚII c. MOLDOVEI

*(Cererile nr. 73562/01, 73565/01, 73712/01, 73744/01, 73972/01 și
73973/01)*

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

15 iunie 2004

DEFINITIVĂ

10/11/2004

Această hotărâre poate fi subiect al revizuirii editoriale.

În cauza Sîrbu c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), în Camera compusă din:

Sir Nicolas BRATZA, *Președinte*,

Dl M. PELLONPÄÄ,

Dl J. CASADEVALL,

Dl S. PAVLOVSKI,

Dl J. BORREGO BORREGO,

Dna E. FURA-SANDSTRÖM,

Dra L. MIJOVIĆ, *judcători*,

și dl M. O'BOYLE, *Grefier al Secțiunii*,

Deliberând la 25 mai 2004 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la această dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află șase cereri (nr. 73562/01, 73565/01, 73712/01, 73744/01, 73972/01 și 73973/01) depuse împotriva Republicii Moldova la Curte în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”) de către șase cetățeni ai Republicii Moldova, dl Pavel Sîrbu, dl Petru Bragoi, dl Vitalie Cornovan, dl Gheorghe Bragoi, dl Alexandru Usatîi și dl Iulian Guștiuc („reclamanții”), la 10 aprilie 2001.

2. Reclamanții au fost reprezentați de către dl Ștefan Urîtu de la Comitetul Helsinki pentru Drepturile Omului din Republica Moldova. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl Vitalie Pârlog.

3. Reclamanții au pretins în conformitate cu articolul 6 § 1 al Convenției că din cauza neexecutării hotărârilor din 1 august 1997 și 18 august 1997, dreptul lor ca o instanță să hotărască asupra drepturilor lor cu caracter civil a fost încălcat și că ei nu au putut beneficia de bunurile lor, fiind încălcat, astfel, dreptul lor la protecția proprietății, garantat de articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție. Reclamanții au pretins, de asemenea, violarea articolului 10 al Convenției.

4. Cererile au fost repartizate Secțiunii a Patra. La 4 februarie 2003, o Cameră din cadrul acelei Secțiuni a decis să comunice cererile Guvernului. În conformitate cu prevederile articolului 29 § 3 al Convenției, ea a decis ca fondul cererilor să fie examinat concomitent cu admisibilitatea lor.

5. La 20 ianuarie 2004, o Cameră din cadrul Secțiunii a Patra a decis să conexeze cererile în conformitate cu articolul 42 (1) al Regulamentului Curții.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

6. Reclamanții sunt toți cetățeni ai Republicii Moldova și locuiesc în Republica Moldova.

7. Reclamanții sunt inspectori în cadrul Unității Militare de Pompieri din Chișinău de pe lângă Ministerul Afacerilor Interne.

8. La 21 iulie 1994, Guvernul a adoptat Hotărârea nr. 534-10, declarată secret, care se referea la Ministerul Apărării, Ministerul Securității Naționale (Serviciul de Informații și Securitate) și Ministerul Afacerilor Interne. Conform acelei hotărâri, printre altele, efectivul instituțiilor sus-menționate era în drept să primească o indemnizație lunară de aproximativ MDL 135 în locul vechii indemnizații de MDL 7.06. Această hotărâre nu a fost publicată în Monitorul Oficial și, prin urmare, reclamanții nu au știut despre ea.

Reclamanții au început să primească indemnizația majorată la 1 iunie 1995. Ei au aflat că colegii lor din alte ministere primeau indemnizația majorată de la 1 iulie 1994.

9. În iunie 1997, reclamanții au depus o cerere de chemare în judecată la Judecătoria Sectorului Centru împotriva Ministerului Afacerilor Interne, cerând plata indemnizației majorate pentru perioada iulie 1994 – iunie 1995.

Printr-o hotărâre din 1 august 1997, Judecătoria Sectorului Centru a acordat dlui Gheorghe Bragoi, dlui Alexandru Usatîi și dlui Iulian Guștiuc compensații în valoare de MDL 1,407¹ pentru fiecare. Printr-o altă hotărâre din 18 august 1997, Judecătoria Sectorului Centru a acordat dlui Pavel Sîrbu și dlui Vitalie Cornovan compensații în valoare de MDL 1,407 pentru fiecare, iar dlui Petru Bragoi compensații în valoare de MDL 1,127.02. Aceste hotărâri nu au fost contestate cu apel și au devenit irevocabile. Au fost eliberate titluri executorii.

10. În numeroase ocazii, reclamanții au adresat plângeri cu privire la neexecutarea hotărârilor din 1 august 1997 și 18 august 1997 la Ministerul Justiției. În răspunsurile sale, Ministerul Justiției a informat reclamanții că hotărârile nu puteau fi executate din cauza „lipsei de fonduri în contul bancar al Ministerului Afacerilor Interne”.

11. La 15 mai 2003, după ce cauzele au fost comunicate Guvernului, hotărârile au fost executate de către Ministerul Afacerilor Interne.

II. DREPTUL INTERN PERTINENT

¹ Aproximativ EUR 286 la data de 1 august 1997

12. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă, în vigoare în perioada 26 decembrie 1964 și 12 iunie 2003, prevedeau următoarele:

Articolul 336. Hotărârile instanțelor de judecată și ale altor organe, care urmează să fie executate

Se execută conform regulilor stabilite de prezentul titlu al codului: 1) hotărârile, încheierile și deciziile date de instanțele de judecată în pricinile civile...

Articolul 338. Eliberarea titlului executor

Titlul executor se eliberează de către instanță creditorului-urmăritor, după ce hotărârea a rămas definitivă, cu excepția cazurilor de executare imediată, când titlul executor se eliberează imediat după darea hotărârii.

Articolul 343. Prezentarea documentului de executare silită spre executare

Executorul judecătoresc începe executarea hotărârilor la cererea persoanelor, enumerate în articolul 5 al prezentului cod, iar în cazurile prevăzute de alineatul al doilea al prezentului articol - în urma dispoziției judecătorului.

Articolul 349. Controlul asupra executării hotărârilor

Controlul asupra executării juste și la timp a hotărârilor judecătorești se exercită de către Departamentul de executare a deciziilor judiciare pe lângă Ministerul Justiției.

ÎN DREPT

13. Reclamanții au pretins că dreptul lor ca o instanță să hotărască asupra drepturilor lor cu caracter civil a fost încălcat ca urmare a neexecutării de către autorități a hotărârilor din 1 august 1997 și 18 august 1997. Ei s-au bazat pe articolul 6 § 1 al Convenției care, în partea sa relevantă, prevede:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, ... de către o instanță ... care va hotărî ... asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil...”.

14. În continuare, reclamanții au pretins că datorită neexecutării hotărârilor în favoarea lor, ei nu au putut beneficia de bunurile lor, astfel, dreptul lor la protecția proprietății garantat de articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție a fost încălcat. Articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție prevede următoarele:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică

și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor”.

15. În fine, reclamanții s-au plâns în baza articolului 10 al Convenției că, prin secretizarea Hotărârii nr. 534-10 din 21 iulie 1994, Guvernul a încălcat dreptul lor de a fi informați. Articolul 10 prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații sau idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere...”.

I. ADMISIBILITATEA PRETENȚIILOR

A. Pretinsa violare a articolului 10 al Convenției

16. Reclamanții au pretins că secretizarea Hotărârii Guvernului nr. 534-10 din 21 iulie 1994 a încălcat dreptul lor de a fi informați.

17. Curtea notează că în cauze referitoare la restricții impuse libertății presei, ea a recunoscut, în mai multe ocazii, că publicul are dreptul să primească informații ca un corolar al funcției specifice a jurnaliștilor, care este de a comunica informații și idei cu privire la chestiuni de interes public (a se vedea, printre altele, *Observer and Guardian v. the United Kingdom*, hotărâre din 26 noiembrie 1991, Seria A nr. 216, p. 30, § 59 (b), și *Thorgeir Thorgeirson v. Iceland*, hotărâre din 25 iunie 1992, Seria A nr. 239, p. 27, § 63). Totuși, faptele acestei cauze sunt clar distincte de cele din cauzele menționate mai sus, deoarece reclamanții s-au plâns de omisiunea statului de a face publică o hotărâre de Guvern cu privire la militari, serviciul de informații și securitate și Ministerul Afacerilor Interne.

18. Curtea reiterează că libertatea de a primi informații, la care se face referire în paragraful 2 al articolului 10 al Convenției, „în esență interzice unui guvern de a restricționa o persoană să primească informații pe care alții doresc sau ar dori s-o comunice ei” (a se vedea *Leander v. Sweden*, hotărâre din 26 martie 1987, Seria A nr. 116, p. 29, § 74). Această libertate nu poate fi percepută ca impunând unui stat, în circumstanțe precum cele din această cauză, obligații pozitive de a dezvălui publicului orice documente sau informații secrete cu privire la militarii săi, serviciul de informații și securitate sau poliția sa.

19. Prin urmare, această pretenție trebuie declarată inadmisibilă ca fiind vădit neîntemeiată în conformitate cu articolul 35 §§ 3 și 4 al Convenției.

B. Alte pretenții

20. Curtea consideră că pretențiile reclamanților în temeiul articolului 6 § 1 și articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție ridică întrebări de drept care sunt suficient de serioase încât determinarea lor să depindă de o examinare a fondului, și că nici un alt temei pentru declararea lor inadmisibile nu a fost stabilit. Curtea, prin urmare, declară aceste pretenții admisibile. În conformitate cu decizia sa de a aplica articolul 29 § 3 al Convenției (a se vedea paragraful 4 de mai sus), Curtea va examina imediat fondul acestor pretenții.

II. FONDUL

A. Pretinsa violare a articolului 6 § 1 al Convenției

21. În conformitate cu articolul 6 § 1 al Convenției, reclamanții s-au plâns de refuzul autorităților de a executa hotărârile Judecătoriei Sectorului Centru din 1 și 18 august 1997.

22. Guvernul nu a prezentat observații cu privire la fondul acestei pretenții.

23. Curtea reiterează că articolul 6 § 1 asigură oricărei persoane dreptul de a înainta orice pretenție cu privire la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil, în fața unei instanțe judecătorești sau tribunal; în acest fel, el cuprinde „dreptul la o instanță”, din care dreptul de acces, adică dreptul de a institui proceduri în fața instanțelor judecătorești în litigii civile, constituie un aspect. Totuși, acest drept ar fi iluzoriu dacă sistemul de drept al unui Stat Contractant ar permite ca o hotărâre judecătorească irevocabilă și obligatorie să rămână neexecutată în detrimentul unei părți. Ar fi de neconceput ca articolul 6 § 1 să descrie în detaliu garanțiile procedurale oferite părților aflate în litigiu – proceduri care sunt echitabile, publice și prompte – fără a proteja executarea hotărârilor judecătorești; a interpreta articolul 6 ca referindu-se în exclusivitate la accesul la o instanță și îndeplinirea procedurilor, fapt care ar putea duce la situații incompatibile cu principiul preeminenței dreptului, pe care Statele Contractante și-au asumat angajamentul să-l respecte, atunci când au ratificat Convenția. Executarea unei hotărâri pronunțate de orice instanță trebuie, prin urmare, privită ca o parte integrantă a „procesului” în sensul articolului 6 (a se vedea *Hornsby v. Greece*, hotărâre din 19 martie 1997, *Reports 1997-II*, p. 510, § 40).

24. O autoritate de stat nu poate să invoce lipsa fondurilor ca scuză pentru neexecutarea unei hotărâri. Firește, o întârziere în executarea unei hotărâri ar putea fi justificată de circumstanțe speciale. Dar întârzierea nu poate fi astfel, încât să prejudicieze esența dreptului protejat conform

articolului 6 § 1 al Convenției (a se vedea *Immobiliare Saffi v. Italy* [GC], nr. 22774/93, § 74, ECHR 1999-V). În această cauză, reclamanții nu trebuiau împiedicați să beneficieze de succesul obținut în urma litigiului, care se referea la plata compensațiilor.

25. Curtea notează că hotărârile Judecătoriei Sectorului Centru din 1 și 18 august 1997 au rămas neexecutate timp de mai mult de cinci ani și jumătate (până la 15 mai 2003, după ce cauzele au fost comunicate Guvernului de către Curte).

26. Prin omisiunea timp de mai mulți ani de a lua măsurile necesare pentru a executa hotărârile irevocabile în această cauză, autoritățile moldovenești au privat prevederile articolului 6 § 1 al Convenției de toate efectele benefice.

27. Prin urmare, a existat o violare a articolului 6 § 1 al Convenției.

B. Pretinsa violare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție

28. În continuare, reclamanții au pretins că datorită neexecutării hotărârilor judecătorești în favoarea lor, ei nu au putut beneficia de bunurile lor, astfel, dreptul lor la protecția proprietății garantat de articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție a fost încălcat.

29. Guvernul nu a prezentat observații cu privire la fondul acestei pretenții.

30. Curtea reiterează că o „pretenție” poate constitui un „bun” în sensul articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție, dacă ea este suficient de certă pentru a fi executorie (a se vedea *Stran Greek Refineries and Stratis Andreadis v. Greece*, hotărâre din 9 decembrie 1994, Seria A nr. 301-B, § 59).

31. Curtea notează că reclamanții au avut pretenții executorii care au rezultat din hotărârile din 1 și 18 august 1997. Prin urmare, rezultă că imposibilitatea reclamanților de a obține executarea hotărârilor până la 15 mai 2003 a constituit o ingerință în dreptul lor la respectarea bunurilor lor, așa precum este prevăzut în prima propoziție a primului paragraf al articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

32. Prin neexecutarea hotărârilor Judecătoriei Sectorului Centru, autoritățile naționale au împiedicat reclamanții să li se plătească compensațiile și să beneficieze de banii lor. Guvernul nu a prezentat nici o justificare pentru această ingerință, iar Curtea consideră că lipsa fondurilor nu poate justifica o astfel de omisiune (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Ambruosi v. Italy*, nr. 31227/96, §§ 28-34, 19 octombrie 2000).

33. Prin urmare, a existat o violare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

34. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă”.

A. Prejudiciul material

35. Dl Pavel Sîrbu, dl Vitalie Cornovan, dl Gheorghe Bragoi, dl Alexandru Usafii și dl Iulian Guștiuc au solicitat EUR 84 fiecare cu titlu de prejudiciu material suferit ca rezultat al neexecutării de către autorități a hotărârilor. Dl Petru Bragoi a solicitat EUR 67 cu titlu de prejudiciu material.

36. Guvernul a declarat că, deoarece hotărârile au fost executate la 15 mai 2003, reclamantii nu aveau dreptul la nici un prejudiciu material.

37. Curtea consideră că reclamantii au suferit un prejudiciu material ca rezultat al neexecutării hotărârilor din 1 și 18 august 1997. Curtea acordă dlui Pavel Sîrbu, dlui Vitalie Cornovan, dlui Gheorghe Bragoi, dlui Alexandru Usafii și dlui Iulian Guștiuc EUR 84 fiecare și dlui Petru Bragoi suma de EUR 67.

B. Prejudiciul moral

38. Reclamantii au solicitat EUR 10,300 fiecare cu titlu de prejudiciu moral suferit ca rezultat al refuzului autorităților de a executa hotărârile din 1 și 18 august 1997.

39. Guvernul a contestat sumele pretinse de reclamantii susținând că ele sunt excesive în lumina jurisprudenței Curții. El a declarat că în unele cauze simpla constatare a unei violări a fost considerată ca o satisfacție echitabilă. Guvernul, în continuare, a citat cauza *Burdov v. Russia*, nr. 59498/00, ECHR 2002-III, unde reclamantului i s-au alocat EUR 3,000 cu titlu de prejudiciu moral.

40. Curtea consideră că reclamantilor le-a fost cauzat un anumit stres și frustrare ca rezultat al neexecutării hotărârilor. Ea acordă reclamantilor câte EUR 1,000 fiecare cu titlu de prejudiciu moral.

C. Costuri și cheltuieli

41. Reclamantii au pretins, de asemenea, EUR 990 fiecare pentru costurile și cheltuielile suportate în fața Curții, din care EUR 840 sunt

onorariile avocatului pentru reprezentare, iar restul, cheltuieli de transport și comunicare.

42. Guvernul nu a fost de acord cu sumele pretinse, declarând că reclamanții nu au dovedit cheltuielile de reprezentare pretinse.

43. Curtea reamintește că pentru ca costurile și cheltuielile să fie rambursate în temeiul articolului 41 al Convenției, trebuie stabilit faptul dacă ele au fost necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime (a se vedea, spre exemplu, *Nilsen and Johnsen v. Norway* [GC], nr. 23118/93, § 62, ECHR 1999-VIII).

44. În această cauză, luând în considerație lista detaliată prezentată de reclamanți, criteriile de mai sus și faptul că această cauză a fost relativ simplă în care reclamanții au fost reprezentați de același avocat, Curtea nu consideră că costurile pretinse au fost rezonabile ca mărime. Ea acordă reclamanților câte EUR 200 fiecare, plus orice taxă care poate fi percepută.

D. Dobânda

45. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda să fie calculată în dependență de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA ÎN UNANIMITATE

1. *Declară* inadmisibile pretențiile reclamanților cu privire la articolul 10 al Convenției;
2. *Declară* restul cererilor admisibile;
3. *Hotărăște* că a existat o violare a articolului 6 § 1 al Convenției;
4. *Hotărăște* că a existat o violare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție;
5. *Hotărăște*
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească, în termen de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, EUR 84 fiecare dlui Pavel Sîrbu, dlui Vitalie Cornovan, dlui Gheorghe Bragoi, dlui Alexandru Usatî și dlui Iulian Guștiuc și EUR 67 dlui Petru Bragoi cu titlu de prejudiciu material; EUR 1,000 fiecare cu titlu de prejudiciu moral; și EUR 200 fiecare cu titlu de costuri și cheltuieli;

(b) că aceste sume vor fi convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărârii, plus orice taxă care poate fi percepută;

(c) că de la expirarea celor trei luni menționate mai sus, până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;

6. *Respinge* restul pretențiilor reclamanților cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 15 iunie 2004 în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Michael O'BOYLE
Grefier

Nicolas BRATZA
Președinte